

Märkningsguide

Miljömärkning är ett verktyg för att driva på utvecklingen och få producenterna att ta fram varor som är bättre ur miljösynpunkt. Här är en enkel guide som visar de vanligaste oberoende miljömärkningarna som används i Sverige. Välj i första hand Bra Miljöval om det finns.

En miljömärkning kännetecknas av:

- Omfattande och relevanta miljökrav.
- Krav som fastställs oberoende av producenten.
- Oberoende kontroll av att kraven efterlevs.
- Krav med livscykelperspektiv.
- Krav som skärps succesivt.

Bra Miljöval

Naturskyddsföreningens eget miljömärke som drivs utan vinstintresse. Det är den enda miljömärkningen där kraven utformas helt av en oberoende natur- och miljöorganisation. Läs på bramiljoval.se inom vilka produktområden märkningen finns.

Svanen

De nordiska ländernas miljömärkning. Verksamheten drivs på uppdrag av regeringen. Kraven för Svanmärkningen beslutas gemensamt av de nordiska länderna. Svanenmärkning finns bland annat på målarfärg, papper, hotell och rengöringsmedel.

EU Ecolabel (tidigare EU-blomman)

Svanens motsvarighet i Europa. I Sverige är märkningen inte så vanlig, men den går att hitta på bland annat rengöringsmedel, skor, textil, lampor och färg. SIS Miljömärkning leder det svenska arbetet med att ta fram kriterier för EU Ecolabel på uppdrag av regeringen.

KRAV

Det svenska miljömärket för ekologisk odling. Ekologisk odling betyder att maten är producerad utan kemiska bekämpningsmedel, konstgödning och genmodifierade organismer. För kött, ägg och mjölk innebär KRAV-märket att djuren levt på en ekologisk bondgård, där de fått gå ute och utöva sitt naturliga beteende så mycket som möjligt och ätit foder som odlats utan konstgödsel och bekämpningsmedel. Hönsen har gott om plats att röra sig på, kalvarna får följa sin mor den första tiden och grisarna får böka i jorden. I KRAV:s regler ingår även kriterier för minskad klimatpåverkan, förbud mot många tillsatser, s.k. "e-nummer" (exempelvis nitrit i charkprodukter) och att ILO:s kärnkonventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet uppfylls.

EU-ekologiskt (ibland kallat "EU-lövet")

EU:s märkning av ekologiska produkter. Märkningen garanterar att maten är producerad utan konstgödsel, kemiska bekämpningsmedel och med omsorg om djur och natur. Reglerna för KRAV och EU-ekologiskt liknar varandra, men KRAV har hårdare regler framför allt på djurvälstånd, (t.ex måste KRAV-grisar kunna vara ute och böka i jorden, medan EU:s regler godkänner utevistelse på betongplatta) samt på tillsatser och på klimatområdet. Ordet "ekologisk" på livsmedel är namnskyddat enligt EU:s förordning om ekologiska produkter. Det är olagligt att skriva ekologiskt på ett livsmedel utan att det är kontrollerat av någon kontrollorganisation.

GOTS

Global Organic Textile Standard är en internationell miljömärkning för kläder, textil och textilråvara. Råvaran måste vara ekologisk, men krav ställs också på beredningen (i livsmedelsbutiker återfinns GOTS exempelvis på bomull och bomullspinnar).

MSC

Fiske och odling av fisk och skaldjur bidrar inte till den biologiska mångfalden i hav och vatten, därför ser vi inte att det finns grund nog att lämna vegenormen. Marine Stewardship Council miljömärker fiske. MSC kontrollerar att fisket är lagligt, kommer från hållbara bestånd och krav ställs på redskapen för att minska skadorna på den marina miljön. MSC märker enbart vildfångad fisk och tar inte hänsyn till miljögifter i fisk.

Fairtrade

Fairtrade är en oberoende certifiering med kriterier för ekonomisk, social och miljömässig hållbar utveckling i länder med utbredd fattigdom. Odlare och anställda i utvecklingsländer får förutsättningar att förbättra sina arbets- och levnadsvillkor genom minimipriser på varorna och en premie som går till utveckling av lokalsamhället. Märkningen finns framförallt på råvaror som kaffe, blommor och bananer, men också på sportutrustning, guld och hudvårdsprodukter. Kriterierna grundar sig på ILO:s kärnkonventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet samt minimipris till odlaren.

Blå ängeln

Blå Ängeln är en tysk märkning som bland annat används på papper och kontorsmaskiner. Symbolen tilldelas produkter och tjänster som ger tydliga miljömässiga fördelar jämfört med andra produkter och tjänster inom samma område. Kriterierna reglerar bland annat utsläpp, energiförbrukning, ljudnivå, livslängd och säkerhet för användaren.

Green Key

Green Key är en ideell och oberoende märkning som finns i 41 länder med över 2 100 anläggningar. I Sverige finns det drygt 100 Green Key anläggningar. I Sverige administreras märkningen av Stiftelsen Håll Sverige Rent. Green Key finns för bland annat hotell, vandrarhem, konferensanläggningar som tar extra hänsyn till miljön. Märkningen är ett bevis på anläggningens arbete för en minskad miljöpåverkan och ett hållbart företagande. Detta innebär bland annat att personalen utbildas i miljöfrågor, att åtgärder för att minimera energi- och vattenförbrukning verkställs, att endast miljömärkta rengörings- och tvättmedel används och att ekologiskt odlad mat erbjuds.

TCO

TCO Certified märker IT-produkter som skärmar, datorer, mobiltelefoner och headsets. Märkningen ställer sociala krav och att varumärket ska ha ett miljöledningssystem. Det finns också krav på tungmetaller, halogener och energieffektivitet. Säkerhet, ergonomi och livslängd är också aspekter som beaktas.

FSC

Forest Stewardship Council är en internationell certifiering av skogsbruk, som tar hänsyn till både ekonomi, miljö och sociala aspekter. Naturskyddsföreningen anser att FSC är bra som koncept men fungerar sämre i praktiken. Föreningen har därför efter upprepade kritiker mot systemet lämnat Svenska FSC och rekommenderar för närvarande inte märkningen annat än som alternativ till produkter som saknar annan vederhäftig märkning.

Bluesign

Bluesign omfattar kemikalier, tillverkningsprocesser (utsläpp till vatten och luft, arbetsplats-säkerhet, socialt ansvarstagande) samt hälsofarliga ämnen i slutprodukten. Kraven omfattar dock inte fibertillverkningen eller val av material (t.ex. inga krav på ekologisk odling eller restriktioner kring användning av syntetiska fibrer). På produkter där ingen av ovanstående märkningar finns ska denna väljas före alternativ helt utan märkning.